

עמ"ת 38994/04/16 - מדינת ישראל נגד דני מלכה

בית המשפט המחוזי בנצרת

עמ"ת 38994-04-16 מדינת ישראל נ' מלכה (אסיר)
תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

בפני	כבוד השופט יונתן אברהם
העוררת	מדינת ישראל
נגד	
המשיב	דני מלכה (אסיר)

החלטה

רקע והליכים קודמים:

כנגד המשיב הוגש כתב אישום המייחס לו עבירת התפרצות למקום מגורים כדי לבצע עבירה, לפי סעיף 406[ב] לחוק העונשין התשל"ז - 1977. בכתב האישום נטען כי ביום 18.6.15 התפרץ המשיב לדירתם של המתלוננים בבית אלפא באמצעות פתיחת מפתח רזרבי של דלת הדירה, נכנס פנימה וגנב מתוכה כלי נשק (אקדח), כסף מזומן בסך של 12,000 ₪ וכן 100 דולר אמריקאי.

יחד עם כתב אישום הוגש מעצרו עד תום ההליכים. במהלך הדיונים בבקשה, נבחן עניינו של המשיב על ידי שירות המבחן, וספציפית נבחנה אפשרות לשילובו בהליך גמילה במסגרת סגורה.

בעניינו של העותר ניתנו מספר תסקירים של שירות המבחן, כאשר בתסקיר האחרון שניתן ביום 13.3.16, ציין קצין המבחן כי מעבר לביטוי של רצון לשינוי אורחות החיים, התרשם שירות המבחן מהעדר קיומם של משאבים רגשיים להתמודדות עם הקשיים הטיפולים הטמונים בתהליך טיפולי ממושך ומעמיק, ואלה מעיבים על יכולתו לעמוד לאורך זמן בגבולות חיצוניים וגם על יכולתו להכיל קשיים הקשורים בהשתלבותו במחיצת אוכלוסיית המטופלים.

קצין המבחן ציין כי יחד עם זאת, ככל שיביע המשיב מוכנות בפני בית המשפט להיקלט בקהילה טיפולית ללא קבלת תחליף סם, ובכפוף להמצאת אישורים רפואיים עדכניים המצביעים על בעייה פיזית ממנה סובל, אזי אם יעמוד בדרישות המקדימות של המסגרת הקהילתית, "ניתן יהיה לתאם עבורו ראיון קבלה לבחינת שילובו מבחינת טיפולית".

מאוחר יותר אף התיר בית המשפט למשיב לצאת לראיון קבלה, ואין חולק כי מבחינת הקהילה הטיפולית ניתנה הסכמה לקליטת המשיב באותה קהילה ככל שיורה על כך בית המשפט.

בהחלטתו מיום 19.4.16, ולאחר שבדין מוקדם יותר שמע בית המשפט קמא גם את נציג הקהילה הטיפולית, קבע בית המשפט קמא כי נתקיימו ראיות לכאורה על יסוד תשתית ראייתית נסיבתית, טביעת אצבע יחידה של המשיב שנמצאה על קופסא של דיסק און קי. בית המשפט קמא מצא לציין כי לא ניתן מצד המשיב הסבר כיצד יכולה היתה טביעת אצבעו להגיע לצידוד הנ"ל בנסיבות שאינן מפלילות.

בית משפט קמא ציין לעניין עילת מעצר כי הסיגור עצמו אינו שולל את קיומה, זאת נוכח עברו המכביד של המשיב והמאסר המותנה התלוי ועומד כנגדו.

באשר לחלופת מעצר, מצא בית משפט קמא לציין כי התשתית הראייתית אינה מבוססת על ראיה ישירה אלא על ראיה נסיבתית יחידה בלבד ומצא בכך סיבה לבחון שחרור בחלופת מעצר, משום שעל אף שקיים לטעמו פוטנציאל להרשעת המשיב, עלו מספר שאלות להן לא נמצאה תשובה בחומר הראיות ובין היתר כי גרסת המתלונן באשר לגניבת האקדח, מעלה אפשרות תיאורטית שלפיה הוא נגנב קודם לאירוע הנטען בכתב האישום, שכן הוא ראה אותו לאחרונה רק חודשיים לפני גנבתו. כמו כן, ציין בית המשפט קמא, כי מחוות דעת מומחה של הגב' מיכל בית יוסף עולה שנמצאה התאמה בין קמיצת יד ימין של המשיב לטביעת אצבע שנלקחה מהזירה, עם זאת צוין בסעיף 3 לחוות הדעת כי יתר טביעות האצבע על המעטק אינן ניתנות להשוואה. בית משפט קמא סבר, כי על אף שמדובר בממצא שלילי, שבשלב זה לא יכול לסייע למשיב, יש מקום להבהרה באשר למהות אותן טביעות אצבע נוספות במסגרת התיק העיקרי, שכן יתכן שהן שייכות לאדם אחר. בסופו של יום, סבר בית המשפט קמא נוכח נימוקיו הנ"ל, שיש לבחון חלופת מעצר כפי שהוצעה בתסקיר שירות המבחן.

בית משפט קמא בחן במסגרת זו מסמכים שונים שהוגשו לעיוני מבית החולים קריית שלמה ומקהילת "מרכז צעדים" וציין, כי מדובר במרכז לטיפול בתחלואה כפולה, היכול לשמש מסגרת לחלופת מעצר בתנאים מגבילים. בית משפט קמא ציין, כי המרכז לא נוטל אחריות על המטופל מבחינה משפטית, אך מדווח במידה שיש עזיבה של המקום או הפרת כללים, מידית למשטרת ישראל.

בית משפט קמא נתן דעתו לכך, שעל אף שמדובר במקום מגודר, אין מונעים מן המטופלים לצאת במידה שרצונם לעזוב.

בית משפט קמא גם התייחס לתנאי הלכת סויסה (בש"פ 1981/11) וציין, כי נוכח העובדה שהמשיב החל בהליך גמילה עובר למעצרו, באותה מסגרת, נוכח נסיבותיו המורכבות ונוכח המוטיבציה שהוא מגלה היום בפני בית המשפט ושירות המבחן, יש לתת לו הזדמנות.

בית משפט קמא לא התעלם מן הצורך לתת מענה למסוכנות המשיב, נוכח הרשעותיו הקודמות וציין, כי הוא ער לכך אך לטעמו יש הלימה בין העבירה המיוחסת למשיב בתיק זה, כמו גם העבירות בגין הורשע בעבר לבין התמכרותו לסמים

ולכן גם מבחינה זו, מתאימה החלופה המוצעת. הדבר אף תואם את האינטרס הציבורי של שיקום עבריינים.

על כן ועל אף הספק ביכולתו של המשיב לעמוד בהליך זה לאורך זמן, החליט בית המשפט קמא להורות כבר בשלב המעצר, על שילובו בהליך גמילה באותה חלופה ובתנאים שקבע.

טענות העוררת

המדינה טוענת מחד, כי מסוכנות המשיב היא מסוכנות מוגברת נוכח עברו הקודם והיותו מכור ומאידך, כי איננו עומד בתנאי הלכת סויה, זאת משום שלא מצוי היה בהליך גמילה בעת מעצרו.

ב"כ העוררת ציין, כי התנאים הנדרשים לפי הלכת סויה הם, כי המשיב החל בגמילה בטרם ביצע העבירה בגינה נעצר, כי פוטנציאל ההצלחה של הליך הגמילה הוא גבוה וכי יש בהליך הגמילה ליתן מענה הולם למסוכנות הנשקפת מן המשיב.

לדעת העוררת, לא מתקיימים התנאים שכן, המשיב לא החל את הליך הגמילה טרם ביצע העבירה, לפי חוות דעת קצין המבחן לא משתקף פוטנציאל הצלחה גבוה ושלישית משום שאין מדובר בחלופה סגורה הרמטית אלא בכזו שהמשיב יכול לצאת ממנה לפי רצונו בכל עת, לא מתקיים גם התנאי השלישי. משום כל האמור, ביקש לקבל את הערר.

תשובת המשיב

המשיב הדגיש, כי החלטת בית משפט קמא ציינה שמדובר בראייה נסיבתית יחידה, זו בזיקה לתשתית הראייתית העומדת כנגד המשיב ובזיקה לסיכויי הרשעתו. לטעמו, בכך היה כדי להוות משקל רב לשחרורו לחלופה, אף אם לא מתקיימים כל תנאי הלכת סויה.

אשר לחלופה עצמה, נטען על ידו, כי שירות המבחן התרשם בשינוי בגישת המשיב, שכן הפעם הוא הביע רצון להיקלט לקהילה הטיפולית ופתח בפניו אפשרות, אם יביע רצון זה גם בפני בית המשפט, לבחינת אפשרות טיפול זו. בסופו של דבר, אף המוסד עצמו מצא את המשיב מתאים לתחילת הטיפול.

הסניגור הסכים, כי המשיב אינו עומד בכל תנאי הלכת סויה, אולם לטעמו בית המשפט קמא היה ער לכך ואף דרש שנציג הקהילה יתייצב לדיון בטרם יחליט בדבר. לאחר חקירתו ועדותו בבית המשפט קמא, עמד בית המשפט קמא על טיב החלופה, על כך כי מדובר במקום מגודר עם צוות טיפולי בכל שעות היממה, המדווח מידית על עזיבת המקום למשטרת ישראל. המשיב גם הציע, כי בית המשפט יטיל עליו הפקדה וערבות ככל הנדרש. משום כך, החלופה לפי טיבה, יש בה כדי להפחית ממסוכנותו של המשיב.

הסניגור הסכים, כי המשיב לא החל טיפול טרם מעצרו, אך יחד עם זאת הביע נכונות כזאת לאורך כל המפגשים עם קצין המבחן. לטענתו, מדובר בבן 42, המעוניין לצאת לדרך חדשה.

באשר לפוטנציאל השיקום וסיכויי ההצלחה טען, כי אם עבר המשיב את וועדת הקבלה של הקהילה, הרי שיש להסיק, כי קיים פוטנציאל ממשי.

דין והכרעה

כפי שעולה גם מטיעוני הסניגור, לא מתקיימים תנאי הלכת סויה במקרה דנן.

יחד עם זאת, ולאחר שעיינתי בהחלטת בית המשפט העליון בעניין סויה, סבורני כי במקרה דנן מתקיימות נסיבות שונות המצדיקות סטייה מן התוצאה שנקבעה בפרשת סויה ואבהיר.

בפרשת סויה, לא צוין, כי התשתית הראייתית מבוססת על ראייה נסיבתית אחת בלבד.

יתר על כן ובעוד שבפרשת סויה, שירות המבחן התנגד באופן ברור ועקבי לשחרורו לחלופה, בית המשפט קמא פסק לשחררו בניגוד לעמדת שירות המבחן. במקרה דנן שירות המבחן לא התנגד ואף הסכים כי בהתקיים תנאי מסויים תיבחן השתלבות המשיב בטיפול. תנאי זה (הבעת רצון מצד המשיב) התקיים.

במקרה שבו התשתית הראייתית היא נסיבתית ומבוססת על ראייה נסיבתית אחת בלבד כמו במקרה דנן, נוהגים בתי המשפט נוהגים לבחון באופן שיגרתי שחרור לחלופת מעצר.

ההגיון העומד בבסיס גישה זו נובע מן החשש לפגיעה העצומה בחירותו של הנאשם אם בסופו של יום לא תושג הרשעה.

במקרה דנן, באופן עקרוני יש מקום לבחון חלופת מעצר והשאלה היא, האם יש בחלופה המוצעת כדי להפחית את המסוכנות. בחינה זו הינה כורח ממצוות המחוקק להגביל את חירותו הנאשם באופן מידתי ככל שניתן, ובהתייחס לכלל נסיבות העניין לרבות סיכויי ההרשעה בזיקה לתשתית הראייתית הקיימת.

באשר לאפשרות להפחית את המסוכנות, ההלכה היא, כי אין צורך לאיינה לחלוטין ודי בהפחתה משמעותית שלה. אמנם לא מתקיימים כל תנאי הלכת סויה, וניתן לומר כי סיכויי הצלחת הליך הגמילה אינם גבוהים. ברם במקרה דנן יש לבחון את החלופה (נוכח התשתית הראייתית המצומצמת) גם באופן בלתי תלוי בסיכויי ההצלחה.

לגופו של עניין זה שוכנע בית משפט קמא כי מדובר במקום מגור וסגור, גם אם לא הרמטית וכן מדובר במקום שבכל יציאה ממנו ניתנת התראה מידית למשטרת ישראל וכך גם התחייבה הנהלת הקהילה הטיפולית לנהוג במקרה דנן.

ברי, כי מקום בו ישהה המשיב בקהילה הסגורה, הוא יהיה רחוק מן הציבור ומסוכנותו כלפי הציבור תפחת באופן ממשי. קבלת הטיפול ככל שתיצלח, יהיה בה גם להפחית מן המסוכנות.

החשש הנו מהמקרה שבו יחליט המשיב לעזוב את החלופה, ללא שאיש יעכב בעדו. גם לחשש זה, יש פתרון מסוים בדמות הדיווח המידי למשטרת ישראל, שיביא למעצרו תוך פרק זמן קצר מעזיבתו את מקום החלופה. יש בכך כדי לתת מענה לדרישת המידתיות במקרה דנן.

לאור האמור ונוכח העובדה, כי במקרה דנן הצורך לבחון חלופה גדול יותר מאשר במקרה של סויסה, נוכח התשתית הראייתית הנ"ל, סבורני שבית המשפט קמא עשה את האיזון הנכון, גם בנסיבות בהן סיכויי השיקום אינם גבוהים.

אשר על כן, לא מצאתי מקום להתערב בהחלטת בית המשפט קמא.

המזכירות תמציא העתק ההחלטה לצדדים.

ניתנה היום, י"ב ניסן תשע"ו, 20 אפריל 2016, בהעדר הצדדים.